

LATVIJAS SKOLĒNU DOMAS PAR SATVERSMI

Satversmes tiesa 15. februārī Satversmes pieņemšanas 96. gadadienai veltītajā pasākumā apbalvos 9. un 12. klašu skolēnu domrakstu konkursa "Mana Latvija un Satversme", kā arī 6. klašu skolēnu zīmējumu konkursa "Mana Satversme" uzvarētājus un atzinības rakstu saņēmējus. Satversmes tiesas rīkotajā konkursā tika iesūtīti 44 domraksti un 124 zīmējumi, pārstāvot 30 skolas no visiem Latvijas reģioniem. Arī "Jurista Vārdam" bija iespēja iesaistīties jauniešu darbu vērtēšanā – šajā laidienā publicējam redakcijas visaugstāk novērtētās esejas, bet žurnāla vāku rotā, mūsaprāt, labākais zīmējums.

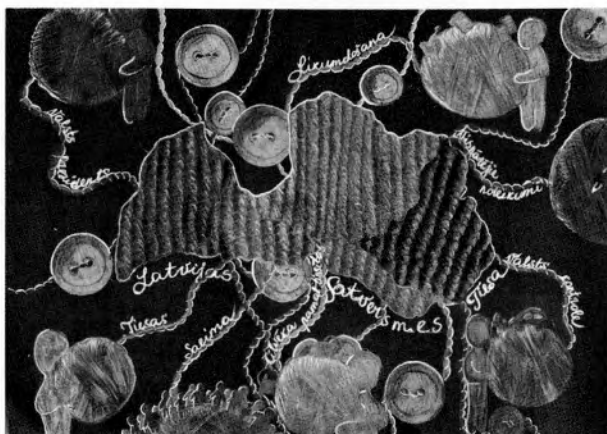
Konkursa mērķis bija sekmēt skolēnu lojalitāti Latvijai un uzticību Satversmei, stiprināt skolēnu valstisko apziņu un rosināt skolēnu līdzdalību valsts norisēs, kā arī veicināt skolēnu interesi un izpratni par Satversmi un tās nozīmīgumu. Konkurss tika izsludināts, lai pilnveidotu skolēnu zināšanas par Latvijas kā demokrātiskas tiesiskas valsts pamatvērtībām, iepazīstinātu skolēnus ar Satversmes tiesu, skaidrotu tās lomu demokrātiskā sabiedrībā un veicinātu skolēnu radošās pašizpaušmes.

Satversmes tiesas priekšsēdētāja Ineta Ziemele par konkursa ideju stāsta: "Tā kā Satversmes tiesa caur saviem spriedumiem un komunikāciju ar sabiedrību stiprina demokrātiskas tiesiskas valsts pamatvērtības un tādējādi arī sekmē Latvijas tautā valstsgribas spēku, dabiski radās ideja Latvijas simtgades priekšvakarā veidot skolēnu konkursu, galvenajā lomā izvirzot Satversmi. Jaunajai paaudzei ir jāzina valsts pamatlikums, turklāt jāzina, ka Satversme tika pieņemta tāpēc, ka Latvijas tauta jeb suverēns nolēma sev izveidot valsti. Latvijas jaunā paaudze nesīs mūsu valstsgribu nākotnē."

Domrakstu konkursā 9. klašu grupā uzvarējuši: I vieta – Jaunsilavas pamatskolas skolniece Gabriela Usāne, skolotāja Anastasija Kaktiniece; II vieta – Drustu pamatskolas skolnieks Kaspars Krēvics, skolotāja Marija Grīnberga; III vieta – Jaunsilavas pamatskolas skolniece Linda Čivča, skolotāja Anastasija Kaktiniece. Atzinības rakstus šajā grupā saņēms: Grundzāles pamatskolas skolnieks Rainers Lārmanis, skolotāja Anda Andersone; Jaunsilavas pamatskolas skolniece Ance Renāte Pundure, skolotāja Anastasija Kaktiniece.

Domrakstu konkursā 12. klašu grupā uzvarējuši: I vieta – Salaspils 1. vidusskolas skolniece Laura Enija Meirāne, skolotāja Daina Tauriņa; II vieta – Jelgavas Spīdolas ģimnāzijas skolniece Laura Marta Buldure, skolotāja Gunita Smiltāne; III vieta – Brocēnu vidusskolas skolniece Alvine Paštore, skolotāja Inta Muižarāja. Atzinības rakstus šajā grupā saņēms: Jelgavas Spīdolas ģimnāzijas skolēni Silvija Mītniece un Marks Narvils, skolotāja Gunita Smiltāne.

Zīmējumu konkursā godalgoti: I vieta – Līvānu 2. vidusskolas skolniece Anastasija Ivanova, skolotāja

2. vieta – Megija Grakoļska, Jaunsilavas pamatskola

Inese Upīte; II vieta – Jaunsilavas pamatskolas skolniece Megija Grakoļska, skolotāja Līga Slica; III vieta – Bauskas sākumskolas skolniece Keita Kondore, skolotāja Aiva Linkeviča.

Atzinības rakstus zīmējumu konkursā saņēms: Līvānu 2. vidusskolas skolnieks Vadims Veigurs, skolotāja Inese Upīte; Talsu 2. vidusskolas skolnieces Romēna Birzleja un Sofija Jansone, skolotāja Ilvita Krūze; Jūrmalas pilsētas Kauguru vidusskolas skolnieces Svetlana Savkova un Valērija Mihejeva, skolotāja Larisa Jokša; Daugavpils 9. vidusskolas skolniece Viktorija Krasta, skolotāja Anna Mekša; Jaunsilavas pamatskolas skolniece Eva Vucenlāzdāne, skolotāja Līga Slica; Bauskas pilsētas pamatskolas skolniece Janīna Šumeiko, skolotāja Daiga Sējēja; Bauskas sākumskolas skolniece Selīna Balakāne, skolotāja Aiva Linkeviča; Šķībes pamatskolas skolniece Jūlija Semjonova, skolotāja Dace Jakušonoka.

Satversmes tiesa aicināja iesūtīt domrakstus vērtēt arī "Jurista Vārda" redakcijai. Šajā numurā publicējam četrus redakcijas visaugstāk novērtētos darbus un informāciju par domrakstu autoriem, kuru mums sniedza skolotāji.

Publicējam arī konkursā trīs godalgotos zīmējumus un Līvānu 2. vidusskolas skolnieka Vadima Veigura zīmējumu (uz žurnāla vāka), kurš ieguva redakcijas simpātiju balvu.

Jurista Vārds

SENENOS LAIKOS, GANDRĪZ PIRMS SIMT GADIEM...

Gabriela Usāne,

Jaunsilavas pamatskolas 9. klases skolniece

Vēls, auksts, drūms vakars. Pirms dažām minūtēm esmu ieradusies no treniņa, un pārgurums miksējas kopā ar gandarījumu. Cik labi būt mājās! Iekrītu gultā un pārskatu ziņas sociālajos tīklos. Miļlais sportiņš, draugi – viss ir manējais. Tuvs un saprotams. Daudzi sižeti mudina uz pārdomām par Latviju, bet liekas pārāk sarežģīti. Piemēram, Satversme.

Te istabā kā bulta ietraucas – mazais brālis. “Māsa! Pastāsti man pasaku, bet tādu nedzirdētu!” No blakustelpas atskan mammas atbalstošais: “Dzirdi, ko lūdz brālītis?” Nogurušais prāts gatavs eksplodēt no ideju trūkuma. Ko lai pastāsta? Par laimi, bloķējot ciet telefonu, pamanu ierosinošu bildi. Ideja rokā!

“Sensenos laikos, gandrīz pirms simt gadiem, piedzima meitiņa, vārdā Latvija. Īpaša, jo gaidības bija gaužām ilgas. Mazulītei palīdzēja drosmīgi bruņinieki. To varonība, spēks un ticība neiespējamajam istenoja senu tautas sapni par brīvu zemi ar savu valodu un brīviem cilvēkiem. Tā – mūsu miļā Dzimtene, kas pasaules plašumos tāda maza valstiņa vien šķiet. Bet mums tik miļā kā jaundzimis bērniņš. Saudzējams un audzināms. Sargājams un milams.

Pēc četriem gadiem piedzima Latvijas brālis Pamatlikums. Viņš nolēma sargāt un aizstāvēt māsu. Tā radās Satversme. Ja tās nebūtu, nebūtu arī cilvēka pamattiesību. Mēs nevarētu izteikt savas domas un

Skolotāja Anastasija Kaktiniece par Gabrielu Usāni

Plašas intereses, aktīva, drosmīga.
Skolēnu pašpārvaldes prezidente.

Līvānu Bērnu un jauniešu sporta skolas audzēkne.
Volejbola kluba “Līvāni” spēlētāja. Latvijas 5. kausa izcīņas uzvarētāja volejbola sacensībās pamatskolu grupā. Dzied Līvānu kultūras centra jauktajā kori “Rubuss”. Ļoti ritmiska, laba dejotāja.

Ģimenē vecākā meita. Sīrsnīgi rūpējas par mazo brālīti un māsiņu zīdaiņa vecumā. Labprāt strādā vecāku saimniecībā. Tehniska meitene. Prot rīkoties ar traktoru, kombainu, vada automašīnu un brauc ar kvadraciklu. Pretī runātāja, vispār – liela runātāja.

Domā, ka varētu mācīties Jēkabpils agrobiznesa koledžā un vēlāk Lauksaimniecības universitātē, bet vēl nav izlēmusi.

piedalīties valsts pārvaldē. Vien bezpalīdzīgi no malas vērotu, kā kāds maina mūsu Tēvzemi...”

Paskatījos uz brāli un redzēju “aizmigušu mēnestiņu”. Laikam biju pārāk aizrāvusies un puse no teiktā palika nesaprasta.

Tomēr pasaka gaidīja turpinājumu, tāpēc iesaistīju spēlē savu kompetento tēti. Viņa vārdi manai sirdij liek sasilt: “Latvija ir mūsu zeme, kur esam dzimuši un auguši. Ja ir kāds, kam jāpateicas, ka dzīvojam bez kariem, tie ir tādi vīri kā pirmais Satversmes vadītājs Marģeris Skujenieks. Satversmē noteiktās cilvēku pamattiesības ļauj mums strādāt, mācīties, ceļot, arī nebaidoties izteikt savas domas.”

Pēc šīs sarunas uz Latviju un Satversmi paskatījos no pavisam cita skatpunkta. Laikam, lai mainītu domas, pietiek tikai uzzināt vairāk.

PAŠSAPROTAMI, BET TĀ VIENMĒR NAV BIJIS

Kaspars Krēvics,

Drustu pamatskolas 9. klases skolnieks

Par Satversmi ikdienā cilvēks nedomā. Arī es par to nedomāju, jo visas lietas, kas notiek ap mums, liekas pašsaprotamas.

Satversme ir Latvijas valsts pamatlikums. Satversme būtībā ir vissvarīgākais likums, kas nosaka principus, uz kuriem balstās valsts likumdošana un kā darbojas valsts. Satversme nosaka un aizsargā valsts pilsoņu tiesības un brīvības.

Ikdienā es vairāk domāju par savu dzīvi, un tā ir saistīta ar Latviju. Te ir manas mājas, ģimene, skola, draugi. Latvija man nozīmē vietu, kurā jūtos pasargāts. Bet tā vienmēr nav bijis. Bērībā dzīve man atņēma tiesības uz ģimeni, jo mani vecāki aizmirsā par mani. Valsts atdeva tiesības dzīvot ģimenē. Jau vairākus gadus es dzīvoju kuplā audžuģimenē, kas mums, visiem astoņiem audžubērniem, sniedz ģimenes siltumu un iespēju uzaugt par labiem cilvēkiem. Nespēju sevi iztēloties nekur citur kā tikai Latvijā. Valsti mēs veidojam paši, ikdienā darot vērtīgus, nozīmīgus darbus.

Mācos skolā ar senu vēsturi. Esmu laimīgs, ka man ir draugi, cilvēki, kam uzticos un uz kuriem varu paļauties grūtos brīžos. Es dzīvoju labā vietā, jo Drustu apkārtnē un daba ir ļoti skaista. Savā dzimtenē nejutos vientuļš un pamests, jo es zinu, ka esmu vajadzīgs savai ģimenei, savai skolai, savai valstij. Latvijā es jūtos vērtīgs, jo varu darboties un sevi attīstīt.

Tomēr ir brīži, kad es baidos par savu Latviju. Cilvēku bezatbildība, mantkārība rada šaubas par valsts likteni. Es baidos arī par savu ciemu, savu skolu.

Kļūstot pilngadīgam, dzīve mainīsies, bet tas mani nebauda, jo es saglabāšu tiesības uz dzīvi, brīvību, tiesības veidot savu ģimeni. Es nepadošos un savu nākotni veidošu pats. Ne caur Satversmes tiesu, bet ar zināšanām un darbu. Man ir prieks, ka Satversme man dod iespēju augt Latvijā. Es esmu pārliecināts, ka pratīšu būt vajadzīgs Latvijai un Latvija būs vajadzīga man.

Skolotāja Marija Grīnberga par Kasparu Krēvici

Brīvajā laikā visvairāk nodarbojas ar sportu, īpaši skriešanu (ir labi rezultāti krosā), vingro svaru zālē, spēlē pludmales volejbolu.

Otra aizraušanās ir grāmatas, kas varbūt nav tipiski viņa vecumā. Iespējams, tāpēc datoru izmanto tikai skolas darbiem vai meklējot informāciju. Pret telefona spēlītēm ir imūns, tas ir ļoti labi, jo mācībām velta daudz laika.

Nākotne pagaidām esot neskaidra, var cerēt, ka audžuvecāki neliels iespēju iegūt tālāk labu izglītību.

Labprāt atsaukā uz iespēju piedalīties Satversmes tiesas rīkotajā konkursā.

DISKUSIJA MANĀ IZTĒLĒ

Laura Enija Meirāne,

Salaspils 1. vidusskolas 12. klases skolniece

Latvijā virmo tās simtgades nestais saviļņojums. Gaidot jubileju, daudz tiek runāts par kultūras pasākumiem, vēsturi, svarīgām personībām, taču salīdzinoši maz par dokumentu, kas palīdzēja Latvijas valsti izveidot.

Tāpēc manā iztēlē varētu raisīties diskusijas Latvijas Republikas Satversmes nodaļu starpā. “Kā tas nākas, ka, runājot par Latviju, mani neviens nepiemin?” domīgi teica pirmā, Vispārējo noteikumu nodaļa. “Es taču pastāstu, kas ir Latvija un kam vara pieder!”

Otrā nodaļa, Saeima, tai atteica: “Par maniem 100 deputātiem gan runā! Mēs taču pieņemam iedzīvotājiem svarīgus lēmumus un valsti pārvaldām! Tiesa gan, daudzi mūs vairāk nicina un zākā nekā atbalsta...”

“Nenokar galvu, tu neesi viena,” piebilda trešā nodaļa, Valsts prezidents, “arī man tiek izteikti nejauki vārdi. Taču tad atceros, ka es taču esmu Valsts galva! Es reprezentēju Latviju starptautiski, esmu valsts bruņotā spēka augstākais vadonis, es varu...”

“Jā, jā, mēs sapratām, kas gan būtu valsts bez tevis...” garlaikoti novilkta Ministru kabinets. Valsts prezidents tam veltīja dusmīgu skatienu: “Neaizmirsti, ka es esmu tas, kas tevi aicināja būt šajā profesijā.”

“Nestrīdieties!” viltīgi smaidīja Saeima. “Es varu jūs abus atlaist!”

Tad ierunājās piektā nodaļa, Likumdošana, kas visu šo laiku bija tikai klausījusies: “Bez manis jūs tāpat neesat nekas. Es nosaku valstī esošos likumus, kas ietekmē tās darbību.” “Mēs varam tevi mainīt!” iesaucās Saeima, Valsts prezidents un Ministru kabinets. Likumdošana samulsa, taču turpināja iesākt: “Bet kas gan ir valsts bez likumiem? Tie vajadzīgi, lai būtu kārtība! Kas gan ir valsts bez kārtības?”

“Kārtība? Kurš pieminēja kārtību?” iesaistījās arī sestā nodaļa, Tiesa. “Kur jāievieš kārtība?” arī Valsts kontrole jeb septītā nodaļa uzmanīgi aplūkoja pārējās. Visas nodaļas ātri aplūka un novērsa skatienu. Tiesa saskatījās ar Valsts kontroli un brīdināja pārējās: “Ja strīds nav izšķirams, meklējiet mani, es visu tiesiskā ceļā izlemšu jūsu vietā!”

Blakus septiņām nodaļām stāvēja vēl kāda, salīdzinoši jauna. Tik jauna, ka tā kautrējās ko iebilst. Beidzot tā saņēma drosmi un klusi ieteicās: “Vai zināt, es arī esmu svarīga. Esmu astotā nodaļa, Cilvēka pamattiesības, un esmu atbildīga par Latvijas iedzīvotājiem. Tas taču ir gana svarīgi, pareizi?” Pārējās nodaļas lēnām pamāja ar galvu un neizprata, kā tās agrāk iztikušas bez tik nozīmīgas Satversmes daļas.

Visu strīda laiku Latvija stāvēja malā un klausījās. Tā jutās aizkustināta, ka visa Latvijas Republikas Satversme ir gatava darīt tik daudz viņas labā. “Paldies,” Latvija iesāka, “bet jūs piemirsāt vienu svarīgu lietu. Mēs esam komanda. Mēs nevaram būt cits bez cita. Un, kamēr būsīm visi kopā, tikmēr arī mana – Latvijas – sirds pukstēs un latvieši būs laimīgi!”

Skolotāja Daina Tauriņa par Lauru Eniju Meirāni

Brīvajā laikā darbojas skolēnu pašpārvaldē. Domā par savu biznesu. Interesējas par valodām, citu valstu un tautu kultūrām un vēsturi.

Konkursā nolēma piedalīties, jo padodas rakstīt esejas, radošus darbus. Satversmes tiesas rīkotais konkurss nav pirmais ar Latviju un tās vēsturi saistīts konkurss, kurā viņa ņēmusi dalību. Savu nākotni plāno saistīt ar uzņēmējdarbību.

DZIMŠANAS APLIECĪBA – SATVERSME

Laura Marta Buldure,

Jelgavas Spīdolas ģimnāzijas 12. klases skolniece

Man svarīgākais dokuments ir dzimšanas apliecība, kur norādīta mana pilsonība, personas kods, dzimšanas vieta un laiks, tēva un mātes vārds un uzvārds. Dzimšanas apliecība jāglabā visu mūžu, tā pierāda manu eksistenci, apliecina manu piederību

dzimtai, tautai, ar to sākas mana skolas dzīve, uz tās pamata izsniedz arī pasi.

Bet kas ir manas valsts dzimšanas apliecība, un ko tajā ieraksta, ko norāda kā dzimšanas vietu, ko norāda kā tēvu un māti?

Manas valsts dzimšanas apliecība ir Satversme. Pati valsts radās, izejot grūtību pilnus ceļus – Brīvības cīņās, bet tās Satversme dzima, attīstījās laika posmā no 1920. gada līdz 1922. gadam un 7. novembrī pulksten 12 dienā Rīgā stājās spēkā. “Starp dzīvības zvaigznēm daudzām nu arī tavējā mirdz!” Satversmē kā valsts dzimšanas vietu norādīja “starptautiskos līgumos noteiktās robežās [...] Vidzemi, Latgali, Kurzemi un Zemgali”, bet kā valodu, kurā runā visi, – latviešu valodu. Mūs pieņēma un atzina pasaules valstis un tautas “kā neatkarīgu, demokrātisku republiku”. Lielvalstis apliecināja savu atzinību latviešu tautai par tās pūlēm, “lai kārtībā un mierā organizētu savu nacionālo dzīvi”. Sākās jauns vēstures posms.

Ja es pazaudētu savu dzimšanas apliecību, tiktu izgatavota kopija un es dzīvotu tālāk, bet, ja valsts un tās iedzīvotāji nevēriņi izturas pret savu dzimšanas apliecību, kas tad notiek? Vienreiz jau tā bija – vairs nebija savas valsts, baidījāmies runāt savā valodā, noslēpām savu karogu, nedziedājām himnu un trīs zvaigznes nomainījām ar citiem simboliem, zaudējām tik daudz gaišu cilvēku. Tā bija smaga vēstures mācība. Tomēr cilvēku vēlme dzīvot savā valstī lika pārvarēt bailes un cīnīties par to, lai Latvija atkal būtu brīva un atpazīstama starp daudzām pasaules valstīm.

Paslaik astoņu nodaļu 116 pantos tiek noteikts, kāda ir valsts iekārta, kā vēlēsim savus pārstāvjus un valsts prezidentu, kā spriedīsim tiesu, par ko balsot vai nebalsot tautai referendumos. Tajos iekļauta arī mana dzīve, manas pamattiesības – brīvi dzīvot sakārtotā vidē, domāt, runāt, mācīties, iesaistīties zinātniskajā, mākslinieciskajā un citā jaunradē, strādāt un saņemt atbilstošu samaksu, iesaistīties dažādās organizācijās, veidot ģimeni.

Tēvs un māte mani sargā ikdienā, bet mūs visus kopā – valsts un brīvība, kā tas jau reiz ir pateikts 1922. gadā pieņemtajā Satversmē un nostiprināts 2014. gadā pieņemtajā Satversmes preambulā.

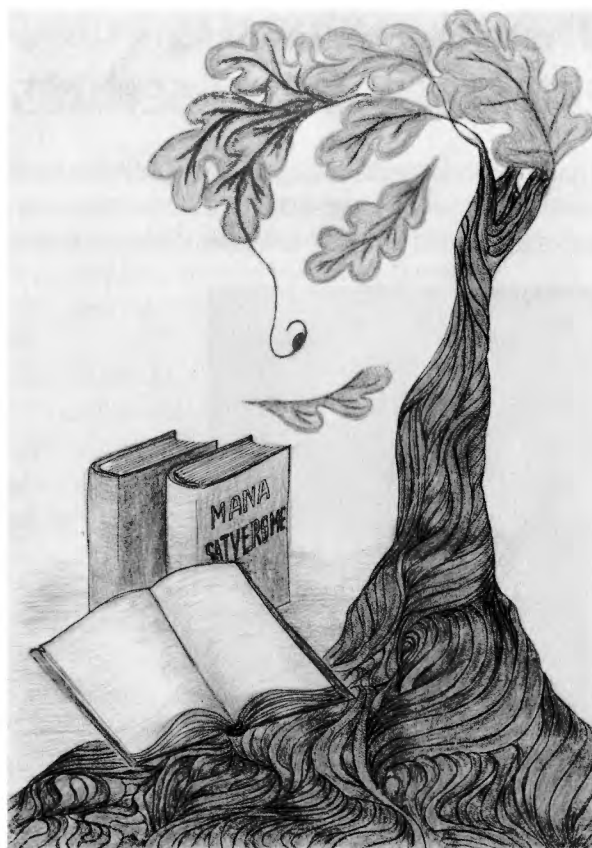
Skolotāja Gunita Smiltāne par Lauru Martu Bulduri

Laiku, ko nepavada skolā, parasti velta saviem draugiem un ģimenei, kā arī ceļojot – izzinot citas kultūras. Savas radošās domas izliek arī uz papīra mazu dzejolišu un zīmējumu formā.

Gan skolā, gan ārpus tās pilda klases vecākās pienākumus, palīdzot ar pasākumu rīkošanu, dekorāciju veidošanu u.tml.

Interesē un padodas valodas, tāpēc savu nākotni saskata profesijā, kur tās var izmantot, tam noteikti jābūt sabiedriskam darbam, kurā nav jāsež uz vietas, kurā var komunicēt ar cilvēkiem un tiem palīdzēt.

Piedalījās konkursā, lai pārbaudītu prasmi esejas rakstīšanā.

1. vieta – Anastasija Ivanova, Livānu 2. vidusskola

3. vieta – Keita Kondore, Bauskas sākumskola